

Planterings och skötselråd av perenner (fleråriga växter)

Jorden

Det är alltid en god ide att jordförbättra när man planterar nytt. Blanda upp med mycket ny jord om Du har en sandig jord eller styv lerjord. I båda fallen är det bra att använda gödslad barkmylla. En sådan jord har en grövre struktur.

Man kan alltid och på alla typer av jordar använda perennajord, med ett undantag. Om Du skall göra en surjordsplantering. Och med detta menas inte att jorden är våt utan att det är en typ av jord som används till växter som trivs i låga pH värden. För en sådan plantering använder man Rhododendronjord.

Plantering

Plantera perenner kan man göra från tidig vår och till sen höst. Plantera de nya växterna i en ogräsfri och väl luckrad jord. Sätt gärna växterna i grupper om 3, 5, 7 eller fler. Ofta gör ett sådant sätt att plantera det mer lättskött på sikt.

Planteringsavstånd som är lämpligt varierar mellan olika växter. Det beror på hur snabbt Du vill att marken skall vara täckt av plantor. Om plantorna hamnar i en väl förberedd jord och om plantorna är valda för att passa på växtplatsen och med växtgrannarna. Vår erfarenhet är att om ett proffs anlägger en rabatt planteras plantorna där mycket tätare än vad en privatperson skulle göra. Som proffs strävar man efter att få ogräsfritt och lättskött så fort som möjligt.

För riktigt låga plantor som t.ex. timjan, silverarv som sprider sig snabbt genom att bilda nya rötter efterhand som den ökar i storlek kan 20-30 cm mellan mittpunkten på plantorna (benämns cc) vara lagom.

För plantor som växer mer samlat och är under ½ metern höga tex alunrot och vissa funkior (hostor) 30-50 cm c/c.

För lite högre plantor mellan ½-1 m t.ex. vissa funkior och pioner 50-100 cm c/c.

För många plantor ger höjden en fingervisning om hur tätt man skall sätta dem. Men det stämmer dåligt på de riktigt låga och höga växterna.

Planteringsdjupet är för perenner detsamma som de har i kukan. Vissa växter som t.ex. pioner blommar dåligt eller inte alls om de planteras för djupt. Luckra jorden till 10-20 cm större djup och bredd än krukstorleken. Sätt plantan fyll på med jord och tryck till lite med handen.

Vattning

I samband med planteringen är det bra att sätta ner plantorna i en hink med vatten 10-20 min så att de är rejält våta. Efter planteringen skall man vattna så mycket och länge att vattnet hinner rinna undan och komma ner till den nedre delen av rötterna. Ofta vattnar man för lite. Ett bra sätt att lära sig är genom att någon timma efter vattningen gräva sig ner en bit där man vattnat för att kolla hur långt vattnet har trängt ned i jorden.

Under den första säsongen men även senare är det viktigt att ge plantorna extra vatten. Naturligtvis beror åtgången på om du har en torr och sandig jord eller om den är mer fuktighetshållande. Regn och hur vindutsatt plantorna står påverkar också. Men Att vattna en nyplanterad rabatt med spridare några timmar åt gången och med 1-3 veckors intervall under växtsäsongen kan vara ett bra riktmärke.

Uppbindning

Höga perenner kan behöva bindas upp. En del riddarsporrar, rosenvial och pioner t.ex. Sätt ut stöden redan på våren till dem som kräver uppbindning så att Du kan stötta efterhand som plantorna växer.

Gödsling

Vissa växter kräver kanske mer näring än vad som finns i den jord de växer i. Komposterad kogödsel fungerar på de flesta växter. En sådan gödsel fungerar både som näringstillskott och jordförbättring. Det vill säga att jordens struktur blir luckrare, mer fuktighetshållande och inte minst är det bra för mikrolivet i din jord. Det är bäst att sprida ut gödningen på våren.

Klippa ner

Det bästa för växterna är att låta dem stå kvar över vintern för att sedan klippa ner dem på våren. Då har växten fått tillbaka en del näring och har dessutom haft skydd av nedvissnade blad under vintern. Om Du har någon planta som varit sjuk kan det vara klokt att klippa ner den och eventuellt även att transportera bort sådana växtdelar från trädgården. Växter som Du av erfarenhet vet sprider sig med frö och som du inte vill ha fler av klipper du av fröställningarna på innan fröna sprids.